

Dyslexiescan

Voortgezet Onderwijs

Online zelfevaluatie-instrument dat als startpunt kan dienen voor duurzame verbeterlagen in het voortgezet onderwijs met betrekking tot de begeleiding van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie.

Instelling:
Expertisecentrum Nederlands

Datum:
7/08/2020

Verbeterdomeinen

Hoe scoort uw school per verbeterdomein?

Om tot een werkbare manier te komen om van de rapportage tot inhoudelijke en procesmatige verbeteringen te komen, zijn alle vragen ondergebracht in acht verbeterdomeinen. De gemiddelde score per verbeterdomein wordt weergegeven in deze radargrafiek. Indien de gemiddelde score op een verbeterdomein lager is dan gewenst dan vormt dit domein er een waar mogelijk een verbeter slag gemaakt kan worden. Op de volgende pagina's worden per verbeterdomein, naast een beschrijving van het verbeterdomein, de afzonderlijke resultaten per vraag weergegeven.

In gesprek

Hieronder worden suggesties gegeven voor vragen bij de bespreking van deze radargrafiek:

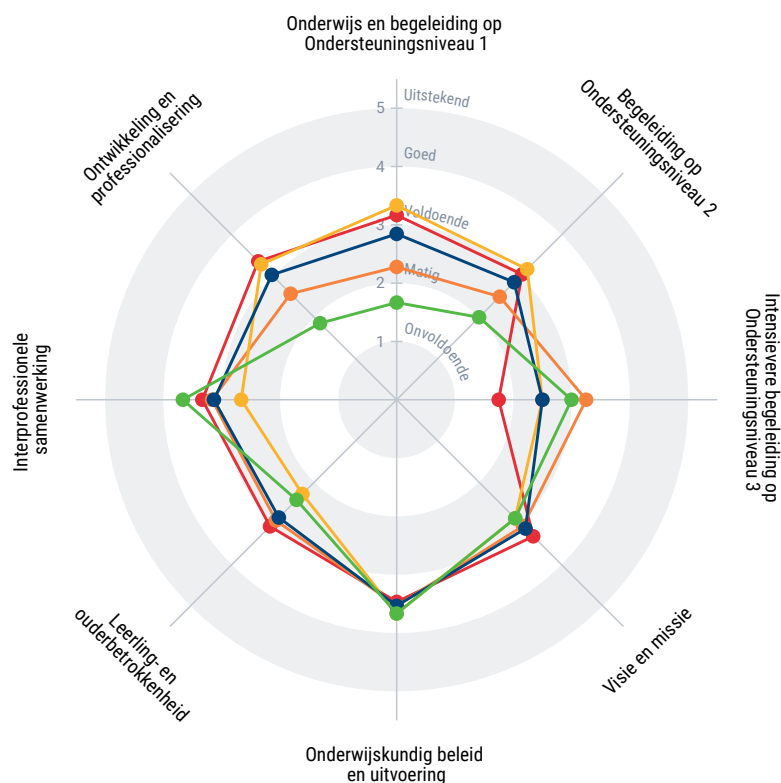
- Wat zegt de uitslag over onze visie op de ondersteuningsaanpak?
- Hoe scoren we op de verschillende ondersteuningsniveaus? Zijn daar opvallendheden te zien bij een of meerdere niveaus? Hoe zit het met de inzet van methodieken/ict-hulpmiddelen en het realiseren van een doorgaande lijn?
- Biedt het onderwijskundig beleid voldoende ondersteuning en voorwaarden voor het inhoudelijk en organisatorisch vormgeven de ondersteuningsaanpak? Hoe zit het met de monitoring en evaluatie van de ondersteuningsaanpak op basis van datasturing?
- Is er voldoende oog voor ouderbetrokkenheid en interprofessionele samenwerking?
- Zijn er mogelijkheden voor ontwikkeling en professionalisering (intern en bovenschols) en wordt daarbij rekening gehouden met draagkracht en verandercapaciteit van iedereen

Bespreking van de afzonderlijke vragen

De afzonderlijke resultaten per vragen worden op de volgende pagina's weer gegeven. Het verdient aanbeveling om ook dit goed te bekijken, omdat daar de 'uitschieters' zichtbaar zijn. Ook dient er gekeken te worden welke betekenis er gehecht wordt aan de resultaten bij 'Daar heb ik geen zicht op' (wanneer de knop Overslaan is gekozen bij het beantwoorden van een vraag).

Aan de slag

Onder de beschrijving van de verbeterdomeinen worden onder de kopjes 'Aan de slag' verschillende suggesties gegeven voor handreikingen en publicaties die praktische handvatten bieden. Ga naar deel 4 van de [Inhoudelijke Handleiding](#) voor aanwijzingen voor het initiëren van een verbetertraject, het opstellen van een verbeterplan en de ondersteuning die geboden kan worden vanuit het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie. Raadpleeg ook het digitaal platform van het Stimuleringsprogramma: www.dyslexiecentraal.nl.

Uw score —
Uw school —
Operationeel —
Tactisch —
Strategisch —

Aansturingsniveaus

Hoe scoort uw school per aansturingsniveau?

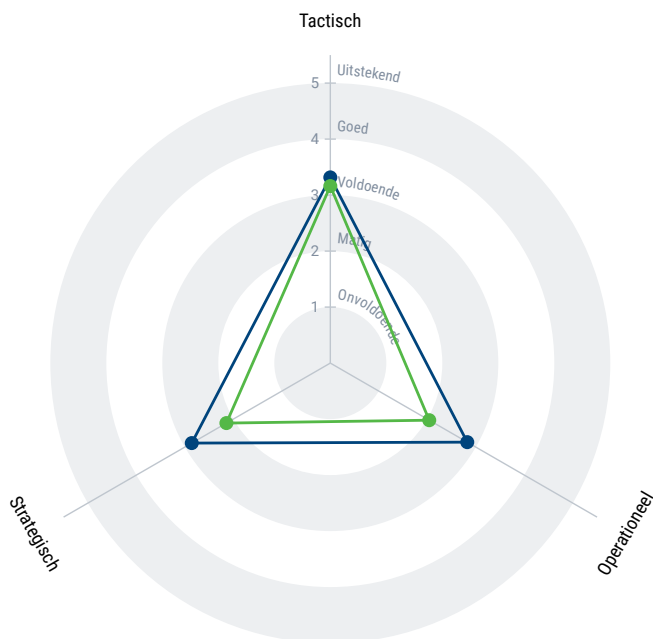
Uit wetenschappelijk onderzoek en de praktijk weten we dat veranderingen en verbeteringen alleen duurzaam tot stand komen als deze gedragen worden door de mensen op de werkvloer én diegenen die hen ondersteunen en faciliteren. Daarom worden de resultaten van de scan ook weergegeven voor de aansturingsniveaus:

Operationeel: docenten en mentoren

Tactisch: dyslexiecoach, dyslexie-/ondersteuningscoördinator, taal- en leesspecialisten (intern/extern), teamleiders, schoolleiding/zorgondersteuners

Strategisch: medewerkers van het schoolbestuur, het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, de gemeente

In deze radargrafiek wordt per aansturingsniveau inzichtelijk gemaakt in hoeverre u hier als school tevreden over bent. Analyse van de radargrafiek laat zien hoe de aansturing nu plaatsvindt en hoe de verantwoordelijkheden nu liggen en of, en zo ja welke verbeteringen er qua aansturing aangewezen zijn.

Uw score — (groen)
Uw school — (blauw)

In gesprek

Hieronder worden suggesties gegeven voor vragen bij de bespreking van deze radargrafiek:

- Zijn de docenten voldoende in staat (expertise, tijd, organisatievermogen) leerlingen passend onderwijs en ondersteuning in de klas te geven aan leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie? Worden de ouders (op tijd) betrokken?
- Zijn de dyslexiecoach, dyslexiecoördinator, taal-, lees- en dyslexiespecialisten (intern/extern) in staat om docenten te ondersteunen? Hoe nemen de schoolleider/zorgteam hun rol met betrekking tot het onderwijskundig beleid? Is de rol- en taakverdeling helder?
- Dragen de strategische partijen (schoolbestuur/SWV en gemeente) hun visie over de ondersteuningsaanpak voldoende uit naar diegenen die het moeten waarmaken? Zorgen de strategische partijen op basis van het eigen strategische beleid voor ondersteuning en facilitering voor de uitvoering van de ondersteuningsaanpak? Zorgen de strategische partners voor (bovenschoolse) deskundigheidsbevordering en collegiale uitwisseling.

Aan de slag

Ga naar deel 4 van de [Inhoudelijke Handleiding](#) voor aanwijzingen voor het initiëren van een verbetertraject, het opstellen van een verbeterplan en de ondersteuning die geboden kan worden vanuit het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie. Raadpleeg ook het digitaal platform van het Stimuleringsprogramma: www.dyslexiecentraal.nl.

Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 1

Docenten bieden goed onderwijs aan (met gedifferentieerde instructie en feedback) en zorgen voor (aangepaste) toetsfaciliteiten en pedagogisch didactische maatregelen in de klas, ook voor leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie. Ze spreken met de leerlingen over wat de leerling nodig heeft bij hun vak en hoe zij de leerling daarbij kunnen versterken. Voor talendocenten geldt dat ze specifiek aandacht besteden aan strategieën voor woordjes leren en de uitspraak van de taal. Docenten ondersteunen leerlingen op sociaal emotioneel gebied en bieden kansen om succeservaringen op te doen. Docenten zetten in op het bevorderen van de zelfstandigheid van de leerlingen. [Lees meer...](#)

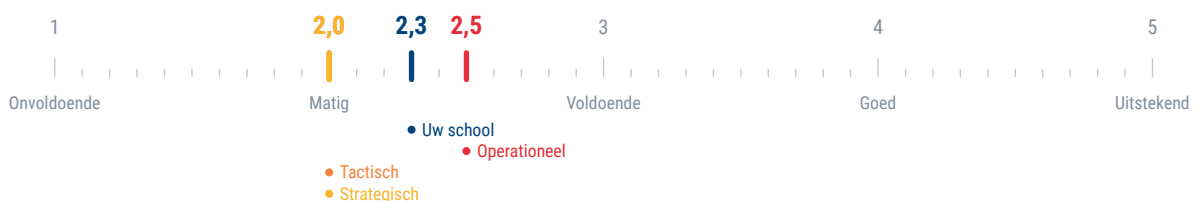
Aan de slag

In hoofdstuk 5 en 6 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) vindt u praktische suggesties voor sociaal-emotionele en pedagogisch didactische ondersteuning in de lessen en in hoofdstuk 3 wordt uitgelegd wat dyslexie is. Wat voor alle leerlingen goed is, is ook goed voor leerlingen met dyslexie. Voor algemene suggesties voor vakspecifieke ondersteuning bij Nederlands en de moderne vreemde talen kan hoofdstuk 7 en 8 van het protocol worden geraadpleegd. In hoofdstuk 4 worden aanwijzingen gegeven voor de signalering van lees- en spellingproblemen.

4.1 Operationeel – Docenten weten welke leerlingen lees-, spellingproblemen of dyslexie hebben.

4.2 Operationeel – Docenten praten met leerlingen met dyslexie over welke problemen zij bij hun vak ondervinden en welke ondersteuning en faciliteiten zij nodig hebben.

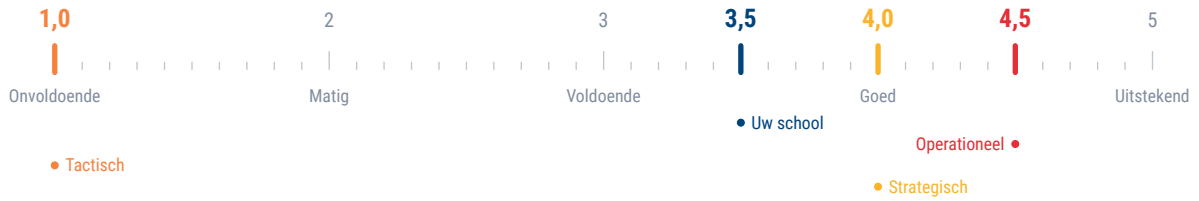

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

4.3 Operationeel – Docenten weten hoe ze leerlingen met dyslexie pedagogisch-didactisch kunnen ondersteunen.

4.4 **Operationeel** – Docenten creëren een veilig leerklimaat waarbij alle leerlingen succeservaringen opdoen en hun zelfstandigheid vergroten.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

4.5 **Operationeel** – Docenten leren leerlingen studievaardigheden (samenvatten, maken van mindmap/ schema enzovoorts).

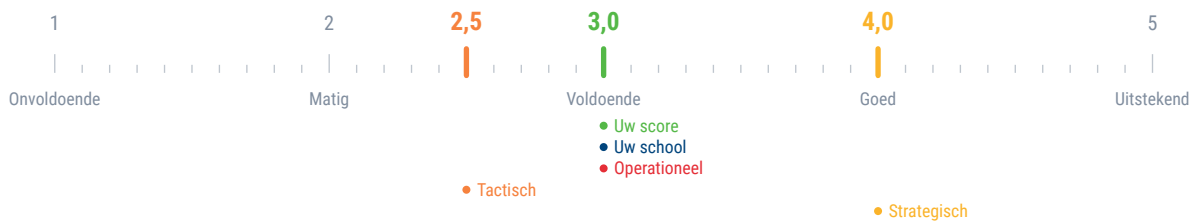

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

4.6 **Operationeel** – Docenten leren leerlingen leesstrategieën om toetsvragen te lezen en te beantwoorden.

4.7 **Operationeel** – Taaldocenten besteden expliciet aandacht aan de uitspraak van woorden en klanken, aan strategieën om woorden te leren en tonen hoe te werken met een overhoorprogramma.

4.8 **Tactisch** – Bij (alle) leerlingen in het eerste leerjaar vindt maatwerkgericht screening plaats op lees- en spellingproblemen.

4.9 **Operationeel** – De ontwikkeling van alle leerlingen wordt gemonitord met landelijk genormeerde taaltoetsen.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2

Docenten geven extra instructie en oefentijd binnen de les of in extra begeleidingslessen. Leerlingen met dyslexie hebben een vast aanspreekpunt (dyslexiecoach) die met hen de faciliteiten op de dyslexiekaart operationaliseert. De dyslexiecoach evalueert voorzieningen en voert oplossingsgerichte coachingsgesprekken met leerlingen. Bij de talen bieden docenten leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie zo nodig meer instructie en oefentijd als het gaat om het uitbreiden van de (vakspecifieke) woordenschat en het verwerven van lees- en schrijfvaardigheden. Voor leerlingen met dyslexie geldt een passend toetsbeleid (extra tijd, aangepaste beoordeling), dat transparant is voor leerlingen en ouders en waar alle docenten zich aan houden. [Lees meer...](#)

Aan de slag

Voor aanvullende suggesties voor vakspecifieke begeleiding in de les bij Nederlands en de moderne vreemde talen kan hoofdstuk 7 en 8 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) worden geraadpleegd. Lees ook bijlage 14 voor informatie over Taalgericht vakonderwijs en [deze website van SLO](#). In hoofdstuk 9 van het protocol worden suggesties gegeven voor compenserende faciliteiten en dispensaties.

- 5.1 **Operationeel** – Docenten stellen (digitale) hand-outs beschikbaar voor leerlingen met dyslexie die daarom vragen.

- 5.2 **Operationeel** – Docenten besteden aandacht aan het uitbreiden van woordenschat, lees-, spelling- en schrijfvaardigheid in het kader van taalgericht vakonderwijs.

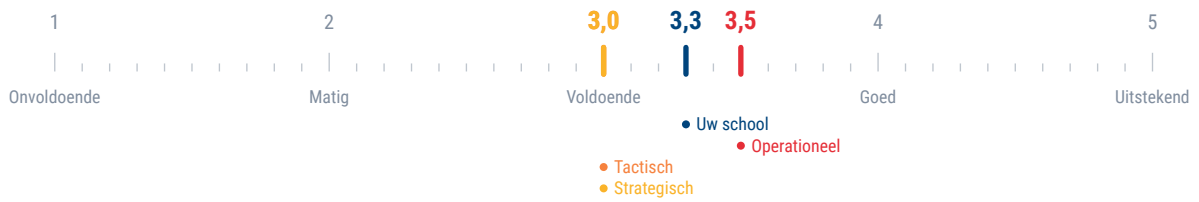

- 5.3 **Operationeel** – Taaldocenten differentiëren binnen hun lessen, waarbij ze leerlingen die zwak zijn in lezen en spellen extra instructie en oefening bieden.

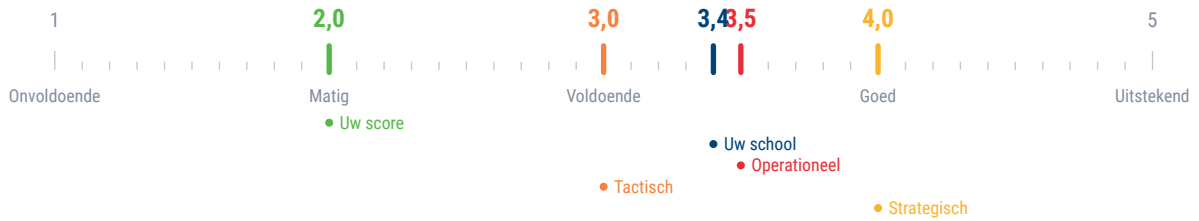
1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

5.4 **Operationeel** – Bij ons op school zijn er mogelijkheden om extra begeleidingslessen (bijvoorbeeld KWT) te volgen voor specifieke vakken waarbij actief en gericht begeleiding wordt geboden aan de leerling.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

5.5 **Operationeel** – Docenten bieden de afgesproken toets- en examenfaciliteiten, zoals extra tijd en/of een aangepaste beoordeling van de toetsen.

5.6 **Tactisch** – Bij ons op school werken we met een dyslexiekaart of -pas voor de leerlingen.

5.7 **Tactisch** – Bij de aanschaf van dyslexiehulpmiddelen krijgen docenten en leerlingen uitleg over het gebruik ervan. Updates van het hulpmiddel worden door school gecommuniceerd.

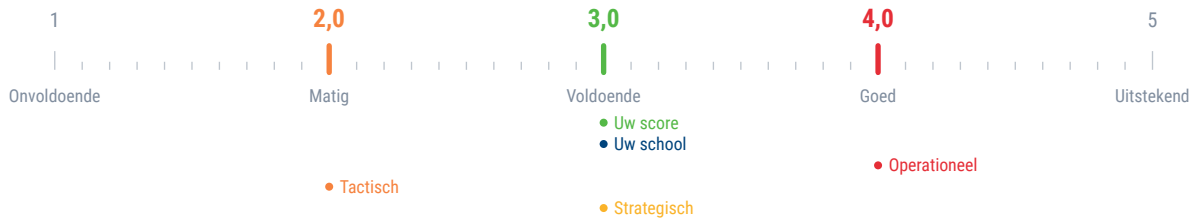
5.8 **Operationeel** – Alle docenten faciliteren leerlingen met dyslexie bij het gebruik maken van dyslexiehulpmiddelen tijdens de les zoals laptop, tekst-naar-spraaksoftware, regelkaarten.

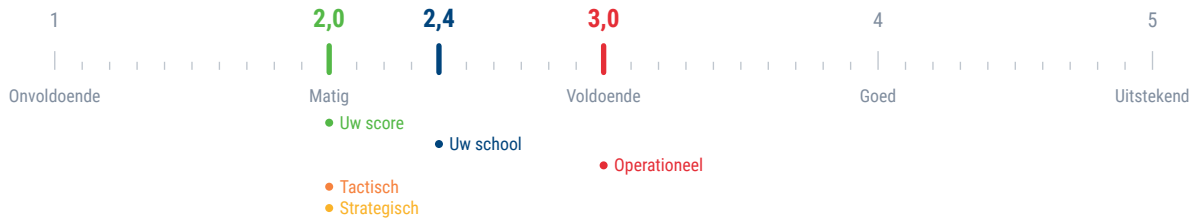
1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

5.9 **Operationeel** – Alle docenten zijn op de hoogte van het elementaire gebruik van apparaten en software die leerlingen met dyslexie gebruiken.

5.10 **Tactisch** – Bij ons op school is er een helpdesk voor ICT-ondersteuning waar leerlingen en docenten terecht kunnen met dyslexiehulpmiddelen.

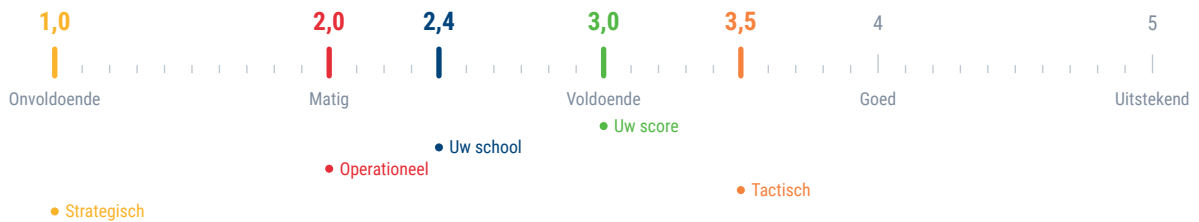

5.11 **Tactisch** – We hebben een dispensatieprotocol op basis waarvan we leerlingen (gedeeltelijke) dispensatie verlenen (bijvoorbeeld voor een 2de MVT).

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

5.12 **Operationeel** – De decaan ondersteunt de leerling zo nodig bij de overstap naar het vervolgonderwijs en bespreekt de mogelijkheden om met dyslexie om te gaan bij de studie van hun keuze.

Intensievere begeleiding op Ondersteuningsniveau 3

Een interne zorgspecialist biedt leerlingen met dyslexie taakgerichte begeleidingslessen gericht op studiestrategieën en op het verbeteren van functioneel lezen en spellen bij de vakken die de leerling heeft. Indien er een externe zorgspecialist bij betrokken is, biedt deze de leerling begeleiding om het functioneel lees- en spellingniveau bij de vakken waar de leerling moeite mee heeft te verbeteren. In dat geval vindt regelmatig afstemming en evaluatie plaats. [Lees meer...](#)

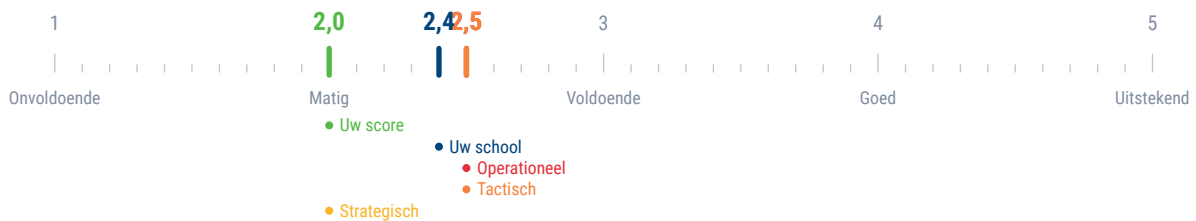
Aan de slag

In hoofdstuk 10 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) vindt u suggesties voor ondersteuning van leerlingen buiten de lessen. In het boek [Toetsen en Interventies bij Dyslexie in het vo](#) is een overzicht te vinden van signaleringsinstrumenten, andere toetsen en verschillende interventies die bij deze leerlingen kunnen worden ingezet. Voor psycho-educatie vanuit een specifiek programma kan gebruik worden gemaakt van [Dyslexie de Baas](#) of [DyslexieSleutels](#).

- 6.1 **Operationeel** – Bij ons op school wordt psycho-educatie aangeboden vanuit een specifiek daarvoor ontwikkeld programma, zoals Dyslexie de Baas of DyslexieSleutels.

- 6.2 **Tactisch** – Nieuwe docenten en vervangers worden ingewerkt in de ondersteuningsaanpak waarin de school voorziet voor leerlingen met dyslexie, waardoor continuïteit en duurzaamheid is gewaarborgd.

Visie en missie

De visie en missie vormt een basis voor het onderwijskundig beleid en de uitvoering daarvan. Verschillende aspecten die ingebed zijn in een visie en missie hebben ook een uitwerking op de omgang met leerlingen met lees- en spellingproblemen of dyslexie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende voorbeeldstandpunten: Functionele geletterdheid vinden wij belangrijk voor onze leerlingen. We zijn ons ervan bewust, dat lees- en spellingproblemen, dyslexie en laaggeletterdheid ernstige belemmeringen vormen voor de leerling in onderwijs en maatschappij. We erkennen dat leerlingen met lees- en spellingproblemen – willen ze het onderwijs kunnen volgen waar zij de capaciteiten voor hebben - specifieke maatregelen nodig hebben. Deze maatregelen hoeven niet altijd afhankelijk te zijn van 'verklaringen', de leerling is de maat. [Lees meer...](#)

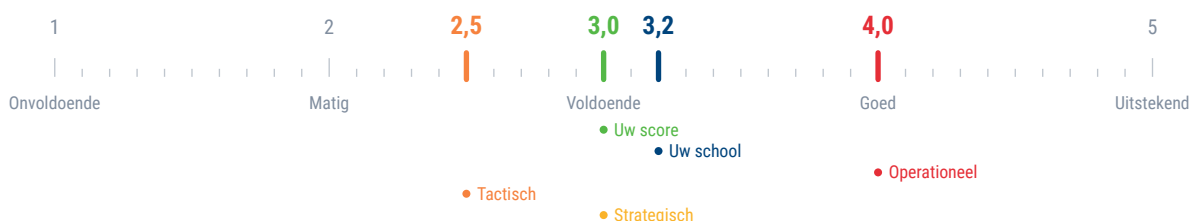
Aan de slag

In hoofdstuk 1 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) worden mogelijke doelen en uitgangspunten voor het dyslexiebeleid beschreven. Kijk daarnaast ook deze inspirerende film: [Routeplanner Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#).

7.1 **Tactisch** – Wij zijn ons ervan bewust dat leesproblemen en dyslexie ernstige belemmeringen vormen in onderwijs en maatschappij.

7.2 **Tactisch** – In onze visie en missie is opgenomen dat leerlingen met dyslexie in staat gesteld moeten worden om onderwijs te volgen waar ze de capaciteiten voor hebben. In onze visie en missie is opgenomen dat leerlingen met dyslexie in staat gesteld moeten worden om onderwijs te volgen waar ze de capaciteiten voor hebben.

7.3 **Tactisch** – Onze visie is dat leerlingen uitgedaagd moeten worden om aan hun zelfstandigheid en zelfvertrouwen te werken en dat ouders daarin educatieve partners zijn.

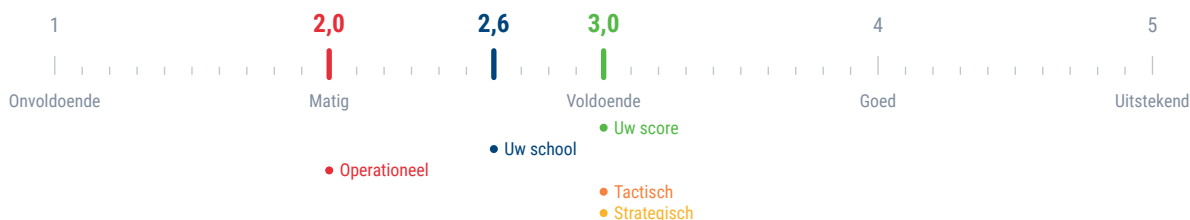

7.4 **Tactisch** – Bij ons op school wordt de visie en missie vertaald in helder onderwijskundig beleid dat vastgelegd is in het schoolbeleidsplan en/of SchoolOnderSteuningsProfiel (SOP).

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

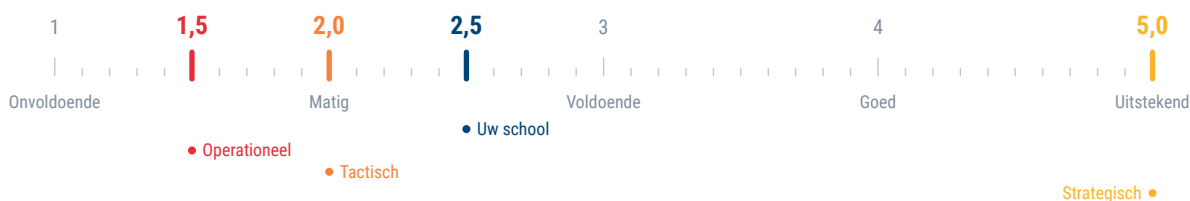
7.5 **Strategisch** – De aanpak van lees-, spellingproblemen en dyslexie en bevordering van functionele geletterdheid maakt deel uit van de visie en missie van het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft dit opgenomen in het strategisch beleidsplan.

7.6 **Strategisch** – De aanpak van lees-, spellingproblemen en dyslexie en bevordering van functionele geletterdheid maakt deel uit van de visie en missie van het SWV passend onderwijs vo. Het SWV heeft dit opgenomen in het ondersteuningsplan.

7.7 **Strategisch** – De aanpak van lees-, spellingproblemen en dyslexie, bevordering van functionele geletterdheid en doorgaande lijn PO-VO maakt deel uit van de visie en missie van de gemeenten. De gemeenten hebben dit opgenomen in het beleidsplan jeugd.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

7.8 **Strategisch** – Onze school is tijdens het laatste inspectieonderzoek gevraagd naar de wijze waarop wij de begeleiding van leerlingen met lees-, spellingproblemen of dyslexie vormgeven en naar de effecten die we daarmee behalen.

Onderwijskundig beleid en uitvoering

Onderwijskundig beleid en de uitvoering daarvan vormt de vertaling van de visie en missie naar de praktijk. Het is de basis waarin verschillende aspecten van de onderwijspraktijk uit voort vloeien. Denk hierbij aan schoolbrede afspraken die zijn gemaakt over de warme overdracht, de aanpak op de drie ondersteuningsniveaus, toetsing, de communicatie hierover en de manier waarop dat wordt gemonitord. Ook de aanwezigheid van een ondersteuningsteam zoals een dyslexiecoach en een ondersteuningscoördinator en de vastlegging van de daarbij behorende taakuren horen hierbij. Onderwijskundig beleid overstijgt de school, het betreft tevens de schoolbesturen, het SWV en (voor sommige onderdelen) de gemeenten. [Lees meer](#)

Aan de slag

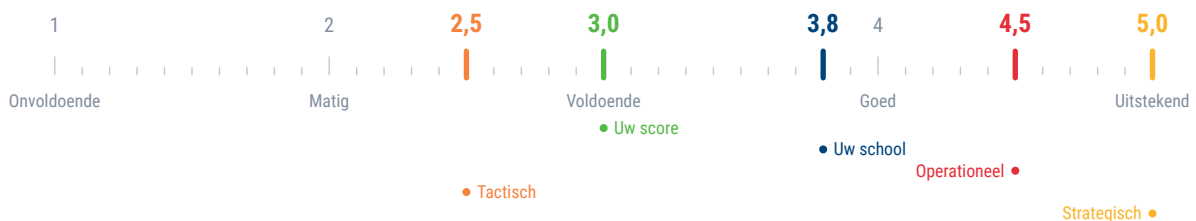
In hoofdstuk 2 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) worden suggesties gegeven voor het inrichten van een dyslexiebeleidsplan. Het dyslexiebeleid hangt daarbij samen met het taalbeleid en zorgbeleid. Ga ook naar het onderdeel [Leren | Leren van goede voorbeelden op Dyslexie Centraal](#) met o.a. inspirerende voorbeelden over de inrichting van dyslexiebeleid.

- 8.1 **Tactisch** – Bij aanvang van het onderwijs in het VO is duidelijk welke leerlingen lees-, spellingproblemen of dyslexie hebben en beschikt de school over het leerlingdossier met een overzicht van de geboden hulp en effecten ervan.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

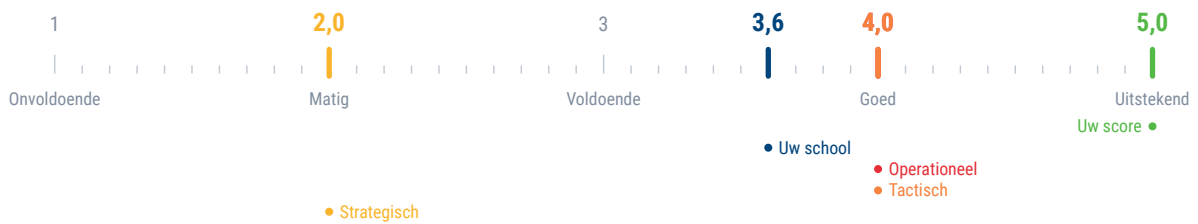
- 8.2 **Tactisch** – Alle docenten volgen de schoolbrede afspraken over de toegankelijkheid van lay-out, wijze van toetsen, toetsroosters, taalgebruik en duidelijkheid van instructies bij toetsen.

- 8.3 **Operationeel** – Bij ons op school vindt overdracht van gegevens plaats in een persoonlijk contact met het basisonderwijs.

8.4 **Tactisch** – De school zorgt voor terugkoppeling naar het basisonderwijs na het eerste leerjaar om afstemming te bevorderen rondom de schooladviezen en informatie over de specifieke onderwijsbehoeftes van leerlingen.

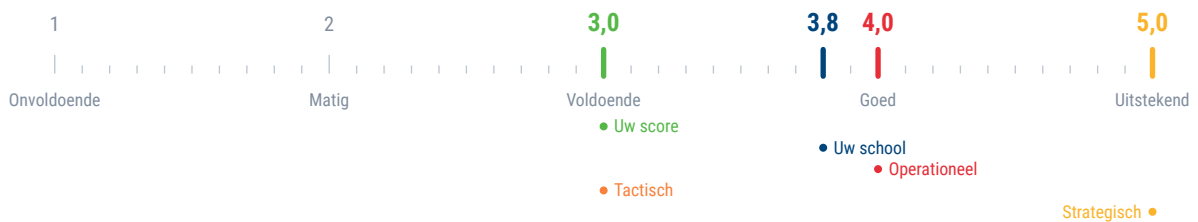

8.5 **Strategisch** – De afspraken en handelingen met betrekking tot de overgang van po naar vo worden cyclisch geëvalueerd met gebruikmaking van datasturing.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

8.6 **Tactisch** – Bij ons op school zijn ondersteuningsmogelijkheden, toets- en examenfaciliteiten, regels omtrent compensaties en dispensaties voor leerlingen met dyslexie duidelijk vastgelegd als schoolbeleid en zijn alle docenten daarvan op de hoogte.

8.7 **Tactisch** – Bij ons op school verzamelen we data van het aantal leerlingen met een dyslexieverklaring.

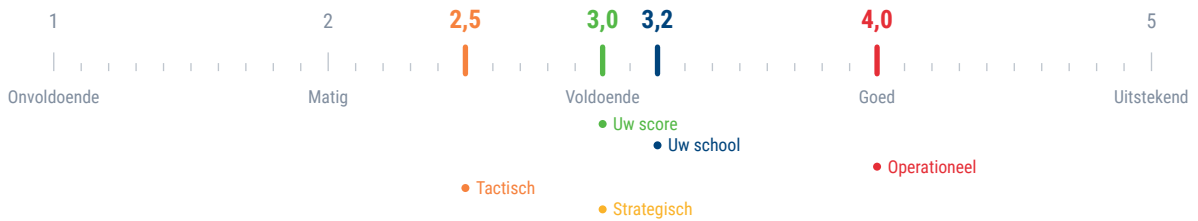
8.8 **Tactisch** – We hebben dit schooljaar ...% leerlingen met een dyslexieverklaring in leerjaar 1.

Uw antwoord: 20 minuten
Uw school: 7 minuten

8.9 Het percentage leerlingen met een dyslexieverklaring op onze school is toegenomen in de afgelopen schooljaren.

Uw antwoord: Ja
Uw collega's: – Ja (1)
– Nee (4)

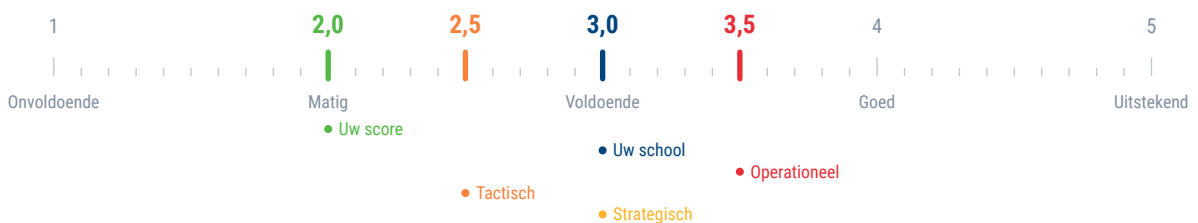
8.10 **Tactisch** – Bij ons op school verzamelen we data over aangepaste examens.

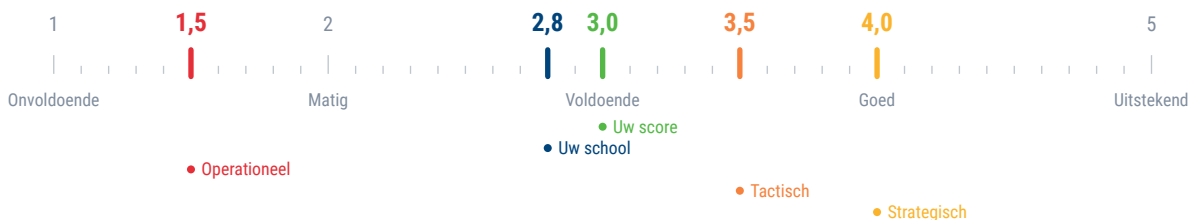
8.11 Dit schooljaar doen...% leerlingen het centraal examen op een aangepaste wijze van examineren voor dyslexie als gemeld bij het ISD.

Uw antwoord: 15 minuten
 Uw school: 6 minuten

8.12 **Tactisch** – Onze directie faciliteert de aanpak van lees-, spellingproblemen en dyslexie door structureel en meerjarig middelen hiervoor vrij te maken.

8.13 **Tactisch** – De directie of het middenmanagement faciliteren de inzet van alle professionals binnen de school en de ondersteuning buiten de lessen door zorg te dragen voor de benodigde randvoorwaarden en meerjarige budgetten daarvoor.

8.14 Hoeveel taakuren worden er beschikbaar gesteld voor een dyslexiecoach per jaar?

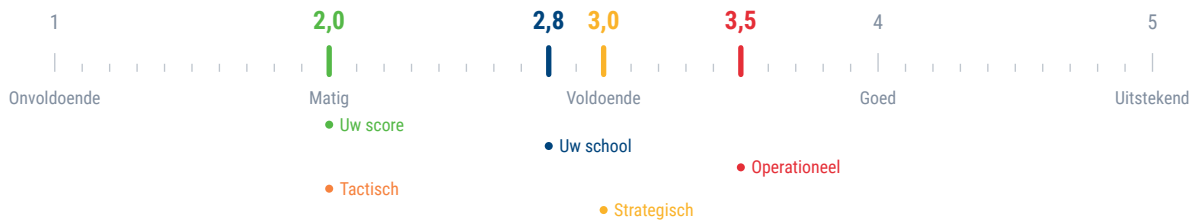
Uw antwoord: 60 minuten
 Uw school: 60 minuten

8.15 Hoeveel taakuren worden er beschikbaar gesteld voor een dyslexiecoördinator per jaar?

Uw antwoord: 20 minuten
 Uw school: 52 minuten

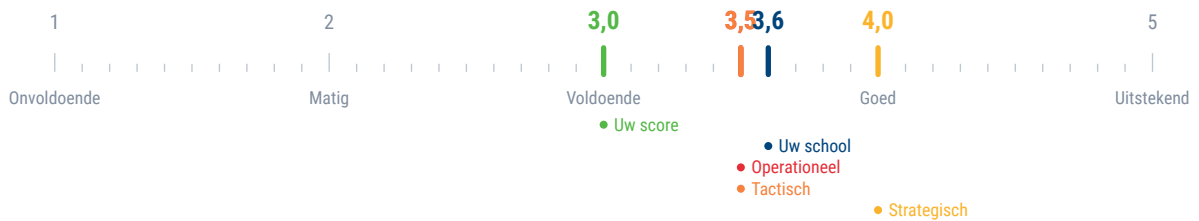
8.16 **Tactisch** – Docenten/mentoren zijn in hun jaartaak gefaciliteerd om te voorzien in overleg en afstemming met de dyslexiecoach/coördinator.

8.17 **Tactisch** – De vaksectie Nederlands informeert andere docenten hoe ze gebruik kunnen maken van strategieën voor begrijpend lezen en voor het afleiden van woordbetekenissen.

8.18 **Tactisch** – Vaksecties stemmen toetsroosters en spreiding van proefwerken op elkaar af (bijvoorbeeld niet meerdere talen op een dag toetsen).

8.19 **Tactisch** – De begeleiding van leerlingen met dyslexie, regels en afspraken wordt cyclisch geëvalueerd/gemonitord en zonodig bijgesteld (met gebruikmaking van datasturing).

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

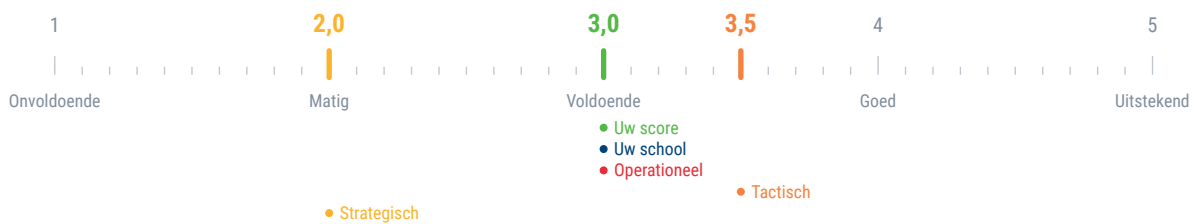
Leerling- en ouderbetrokkenheid

Bij het onderwijs aan en ondersteuning van de leerling staat de leerling centraal. Ouders vormen daarbij een belangrijke educatieve partner. Er zijn korte lijnen: leerlingen en ouders/verzorgers weten bij wie ze terecht kunnen met vragen. Ouders/verzorgers hebben duidelijkheid over wat er in de klas wel en niet geboden kan worden. Ze worden betrokken bij het opstellen van de dyslexiekaart en/of het begeleidingsplan. Daarbij is expliciet aandacht voor wat er van de leerling wordt verwacht. Leerlingen laten een proactieve houding zien. We houden rekening met verschillen in ondersteuningsmogelijkheden, sociale achtergrond, en waarden en normen van de leerlingen en ouders/verzorgers. [Lees meer...](#)

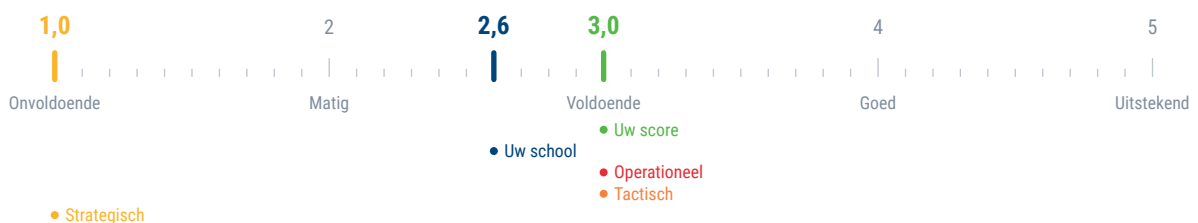
Aan de slag

In hoofdstuk 12 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) worden suggesties gegeven voor het invullen van het contact met ouders en het stimuleren van ouderbetrokkenheid. Ouders hebben wel eens vragen over wettelijke kaders en andere mogelijkheden. Hierover is in hoofdstuk 11 meer informatie te vinden. In hoofdstuk 5 worden handvatten geboden voor het contact met de leerling. Daarnaast is er ook een Leidraad voor ouders beschikbaar: [Mijn kind met dyslexie op de middelbare school](#).

9.1 **Operationeel** – Leerlingen met dyslexie en hun ouders worden betrokken bij het opstellen van hun dyslexiekaart en/of begeleidingsplan.

9.2 **Operationeel** – Genomen maatregelen ter compensatie of dispensatie worden regelmatig met leerlingen besproken om te bekijken of deze nog nodig zijn.

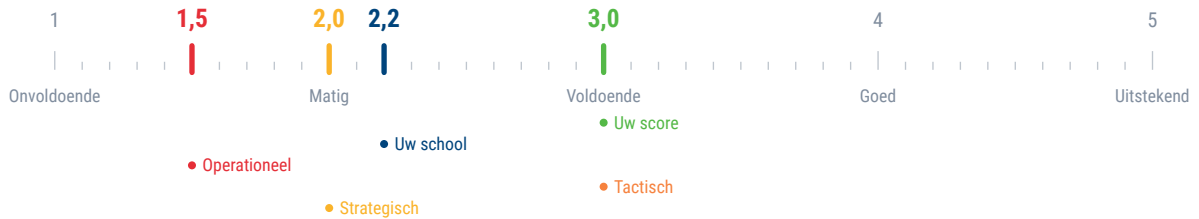

9.3 **Operationeel** – Van leerlingen wordt verwacht dat zij een serieuze werkhouding en inzet laten zien, wanneer zij aanspraak willen maken op extra faciliteiten (die verder gaan dan extra tijd en een aangepaste beoordeling).

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

9.4 **Operationeel** – Bij ons op school is er voor leerlingen met dyslexie en hun ouders een vast aanspreekpunt.

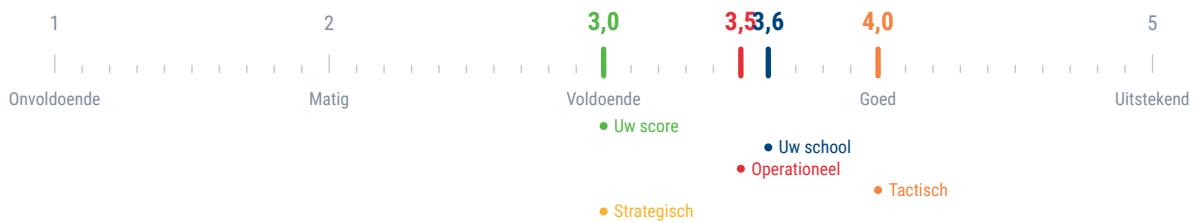

9.5 **Tactisch** – De school biedt leerlingen met dyslexie de mogelijkheid elkaar te helpen en ervaringen uit te wisselen door middel van lotgenotencontacten.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

9.6 **Tactisch** – De ondersteuningsaanpak voor leerlingen met dyslexie is in begrijpelijke taal voor leerlingen en ouders opgenomen in onze schoolgids en op de website.

9.7 **Tactisch** – De mogelijkheden voor de inzet van een ondersteunend dyslexiehulpmiddel wordt met leerlingen en ouders besproken.

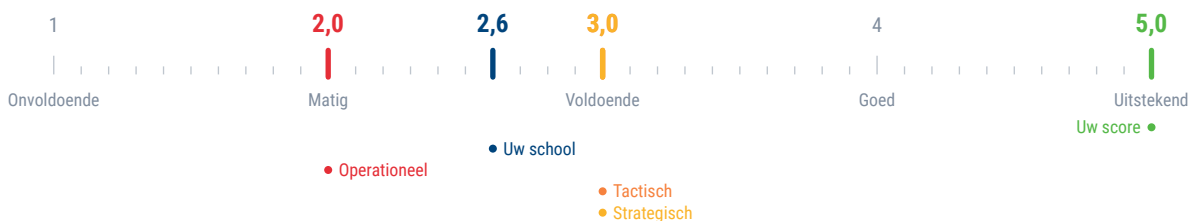
Interprofessionele samenwerking

Binnen en buiten de school werken professionals van verschillende disciplines samen om leerlingen optimaal te ondersteunen en te begeleiden. Op onze school vindt samenwerking met de zorg (ondersteuningsniveau 4) plaats als leerlingen in aanmerking komen voor een diagnostisch onderzoek naar dyslexie of nog in behandeling zijn. Gegevens die nodig zijn voor het diagnostisch onderzoek, een optimale behandeling buiten de school en een optimale begeleiding binnen de school worden met elkaar uitgewisseld. [Lees meer...](#)

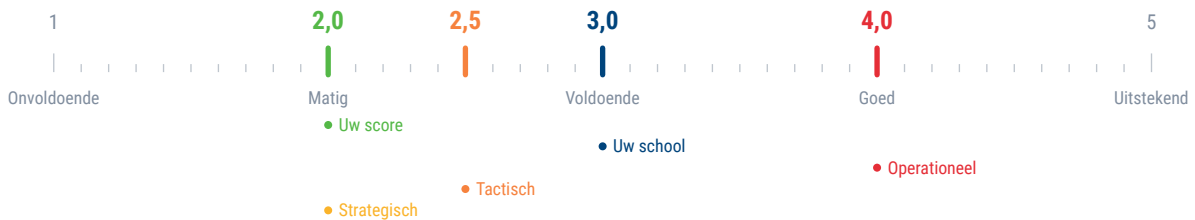
Aan de slag

In hoofdstuk 4 van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) wordt informatie gegeven over de doorverwijzing naar een interne of externe zorgspecialist bij een vermoeden van dyslexie.

10.1 **Operationeel** – Bij nog niet eerder gediagnosticeerde leerlingen wordt onderzoek in gang gezet bij aanhoudende problemen op het gebied van lezen of spellen ondanks extra hulp.

10.2 **Operationeel** – Onze school geeft externe behandelaren voldoende informatie zodat de hardnekkigheid van de lees- en spellingproblemen bepaald kan worden en de behandeladviezen afgestemd kunnen worden op wat er in de lessen wordt verwacht.

10.3 **Tactisch** – Bij ons op school vindt wederzijdse afstemming plaats tussen onderwijs en zorg tijdens en na dyslexieonderzoek en -behandeling.

Ontwikkeling en professionalisering

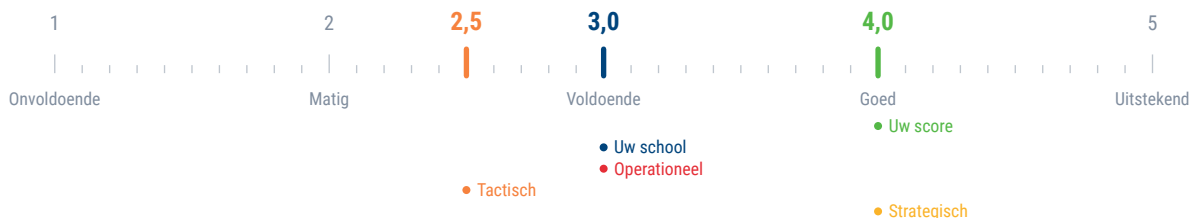
Op school vindt er specifieke en doorlopende ontwikkeling en professionalisering plaats gericht op verbetering van de dagelijkse praktijk, praktisch en toepasbaar. De begeleiding en het beleid met betrekking tot leerlingen met dyslexie, maakt daar deel van uit. Er zijn mogelijkheden voor intervisie en leren met en van elkaar, onder andere door het voeren van gesprekken met het ondersteuningsteam. Bij de professionalisering en het initiëren, uitvoeren en opvolgen van verbetertrajecten wordt rekening gehouden met draagkracht en verandercapaciteit van alle actoren.

[Lees meer...](#)

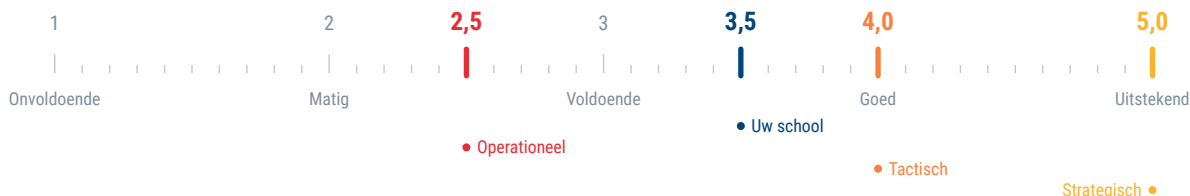
Aan de slag

Er zijn verschillende publicaties beschikbaar die gebruikt kunnen worden voor ontwikkeling en professionalisering. Raadpleeg bijvoorbeeld het [werkboek voor talentdocenten Dyslexie: van theorie naar praktijk in de klas](#), hoofdstuk 4 van het boek [Toetsen en Interventies bij Dyslexie in het VO](#) en het boek [Omgaan met Dyslexie op school](#). Houd ook onderdeel [Leren op Dyslexie Centraal](#) in de gaten waar goede voorbeelden en professionaliseringsmodules beschikbaar worden gesteld.

11.1 **Tactisch** – Binnen de school bestaat een nascholings- en professionaliseringsbeleid dat gericht is op ondersteuning aan leerlingen met lees-, spellingproblemen of dyslexie.

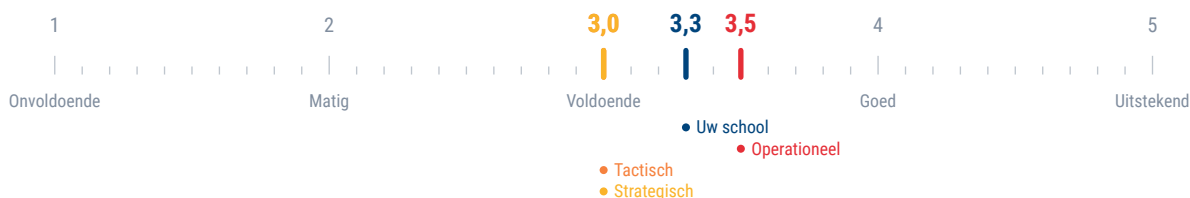

11.2 **Operationeel** – Bij ons op school zijn er mogelijkheden voor intervisie en het ‘van en met elkaar’ leren op het gebied van lees-, spellingproblemen en dyslexie.

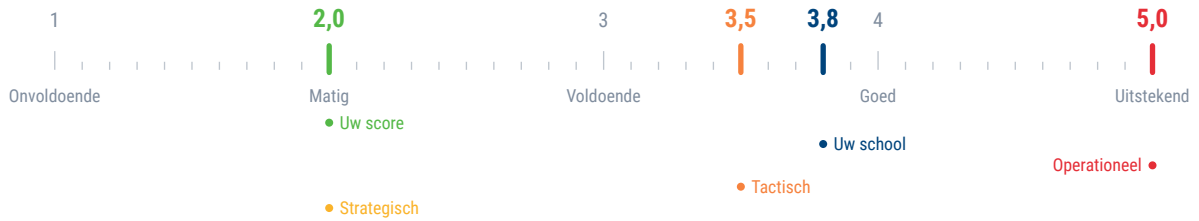
1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

11.3 **Tactisch** – Collega’s consulteren elkaar over de wijze waarop wordt gecommuniceerd over de invulling van de ondersteuning van leerlingen met leesproblemen en/of dyslexie binnen het team.

1 uit 5 respondenten geeft aan geen zicht te hebben op deze stelling.

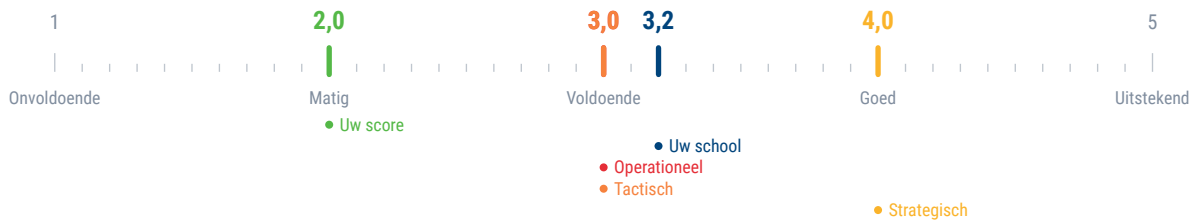
11.4 **Tactisch** – Bij het vormgeven van het onderwijskundig verbeterbeleid houden we rekening met de draagkracht en verandercapaciteit van het schoolteam.

11.5 **Tactisch** – Bij ons op school nemen we op regionaal niveau deel aan georganiseerde bijeenkomsten waar leren van en met elkaar op het gebied van de ondersteuningsaanpak centraal staat.

11.6 **Strategisch** – Het schoolbestuur voorziet in actieve kennisdeling op het gebied van lees-, spellingproblemen en dyslexie, en heeft daarbij aandacht voor de doorgaande leerlijnen.

11.7 **Strategisch** – Het SWV passend onderwijs vo voorziet in actieve kennisdeling op het gebied van lees-, spellingproblemen en dyslexie, en heeft daarbij aandacht voor de doorgaande leerlijnen.

